

714.

Rozporządzenie Ministra b. Dzielnicy Pruskiej

z dnia 2 grudnia 1921 roku

zawierające przepisy wykonawcze dla b. dzielnicy pruskiej do ustawy z dnia 29 maja 1920 r. w przedmiocie zmiany przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn.

Na podstawie art. 53 ustawy w przedmiocie zmiany przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn (Dz. Ust. R. P. 1920 r. № 49 poz. 299 i Dz. Urz. Ministerstwa b. dzielnicy pruskiej № 55 str. 961) oraz na podstawie art. 6 ustawy o tymczasowej organizacji zarządu b. dzielnicy pruskiej z dn. 1 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. № 64 poz. 385) zarządza się w porozumieniu z Ministrem Skarbu, co następuje:

POSTANOWIENIE WSTĘPNE.**I. Sposób powoływania przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn.**

§ 1. W sprawach, w których chodzi o wymiar podatku spadkowego lub podatku od darowizn według przepisów ustawowych, obowiązujących na obszarze b. dzielnicy pruskiej, powoływać należy: 1) art. 1—24 oraz 49—51 ustawy z dn. 29 maja 1920 r. (Dz. U. r. 1920 № 49 poz. 299 i Dz. Urz. Ministerstwa b. dzielnicy pruskiej № 55 str. 961). 2) §§ 1—4, 11, 16—32, 36—45, oraz 53—56 ustawy Rzeszy Niemieckiej z dnia 3 czerwca 1906 r. (Dz. Ust. Rzeszy Niemieckiej str. 654) w brzmieniu ustalonym powołaną ustawą polską.

Należy przytem posługiwać się formą następującą: „art... ustawy o opodatkowaniu spadków i darowizn” (gdy chodzi o ustawę polską z dnia 29 maja 1920 r.) względnie „§... niem. ustawy o opodatkowaniu spadków i darowizn” (gdy chodzi o ustawę niemiecką z 1905 r.) lub formą skróconą: „art... ust. o op. sp.” względnie „§... niem. ust. o op. sp.”.

§ 2. Paragrafy (§) powołane w tem rozporządzeniu bez dalszego określenia oznaczają przepisy niniejszego rozporządzenia.

II. Zastosowanie przepisów prywatno-prawnych.

§ 3. Użyte w niniejszem rozporządzeniu skrócenie „K. C. niem.” oznacza kodeks cywilny niemiecki z r. 1896, utrzymany w b. dzielnicy pruskiej ustawą z dnia 1 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. № 64 poz. 385).

CZĘŚĆ PIERWSZA.**Podatek spadkowy.****III. Przedmiot podatku.**

§ 4. Jeżeli w przypadku, przewidzianym w części drugiej § 1952 K. C. niem., spadkobiercy przyjęli wyraźnie lub milcząco (§ 1943 K. C. niem.) spadek, który przypadł na spadkodawcę, to podatek spadkowy należy się zarówno od spadku, który przypadł na spadkodawcę jakoteż z powodu nabycia odnośnego majątku przez spadkobierców.

§ 5. Jeżeli wierzyciel rozporządzeniem na wypadek śmierci zwolnił dłużnika od zobowiązania, to dłużnik ma uiścić podatek spadkowy, jak gdyby odnośna wierzytelność była mu legowana (§ 2175 K. C. niem.).

§ 6. § 4 niem. ust. o op. sp. dotyczy majątków, które w sposób, określony w powołanym paragrafie, nabywają bądź potomkowie, bądź dzieci przysposobione (§ 1741 i nast. K. C. niem.) bądź potomkowie dzieci przysposobionych, o ile skutki przysposobienia rozciągają się na tych potomków (§ 1762 K. C. niem.).

IV. Ustalenie podstawy wymiaru.

(art. 2, 4, 10, 13—17 ust. o op. sp. tudzież §§ 16—19, 21—27, 29 i 30 niem. ust. o op. sp.).

§ 7. Za podstawę wymiaru przyjmuje się czystą wartość majątku, który podatnik nabył w sposób, uzasadniający wymiar podatku spadkowego. Wartość czystą oblicza się przez potrącenie długów i ciężarów od wartości ogólnej.

Obliczenie wartości ogólnej.

§ 8. Wartość ogólną nieruchomości i ruchomości przyjmuje się w sumie, wyrażającej ich wartość sprzedażną, t. j. odpowiadającej cenom sprzedaży przedmiotów tego samego rodzaju w czasie, według którego nastąpić ma w myśl ustawy ustalenie wartości (§ 16 niem. ust. o op. sp. oraz § 9 niniejszego rozporządzenia).

§ 9. Wartość ustala się zasadniczo według stanu w dniu śmierci spadkodawcy (§§ 1922, 1942, 1953, 2176, 2317 i 2344 K. C. niem.).

W wypadkach niżej wymienionych oznacza się wartość według dnia innego niż dzień śmierci spadkodawcy. W szczególności:

- a) w razie uznania za zmarłego (§§ 13—20 K. C. niem.) — według dnia wydania wyroku, zawierającego to orzeczenie (§ 952 procedury cywilnej);
- b) w przypadkach, przewidzianych w § 1, części drugiej, ustępie 2 niem. ust. o op. sp. według dnia, w którym wykonano zlecenie lub świadczenie albo spełniono zarządzenie władzy;
- c) w przypadkach, przewidzianych w § 2; w § 3, ustępie 4; w § 4, części drugiej, ustępie 2 oraz w zdaniu ostatnim paragrafu 4 niem. ust. o op. sp. — według dnia zawarcia odnośnego aktu prawnego;
- d) w razie zmiany w osobie posiadacza fideikomisu za życia poprzedniego posiadacza (§ 3, ustęp 1 niem. ust. o op. sp.) — według dnia, w którym ta zmiana nastąpiła;
- e) według dnia wygaśnięcia fundacji w wypadku, przewidzianym w § 3, ustępie 2 niem. ust. o op. sp.;
- f) w przypadku, przewidzianym w § 1505 K. C. niem. (w § 4, części drugiej, ustępie 1 niem. ust. o op. sp.) oraz w zdaniu pierwszym, części trzeciej, § 4 niem. ust. o op. sp. — według dnia zakończenia kontynuowanej wspólności majątkowej;
- g) według dnia ziszczenia się warunku, zawieszającego lub zajścia zdarzenia, co do którego nie było zrazu wiadomo, kiedy ono zajdzie (§§ 21 i 23 niem. ust. o op. sp.);
- h) w wypadkach substytucji, przewidzianych w § 27, części drugiej, niem. ust. o op. sp., o ile chodzi o opodatkowanie substytucjanta — według dnia śmierci dziedzica ustanowionego.

§ 10. Co do ruchomych zabytków sztuki i kultury może Ministerstwo b. Dzielnicy Pruskiej, w przypadkach na szczególne uwzględnienie zasługujących na wniosek podatnika, zezwolić na przyjęcie wartości ogólnej w sumie niższej, niż wartość sprzedażna.

Ulgi powyższej nie należy stosować, jeżeli spadkodawca trudnił się zawodowo handlem rzeczami wyżej określonymi lub o ile rzeczy te były przedmiotem kontraktu obciążliwego, zawartego po 1 sierpnia 1914 r.

W razie zbycia przedmiotów, objętych ulgą, w drodze kontraktu obciążliwego, będzie podatek podwyższony według wartości w czasie zbycia.

§ 11. Celem obliczenia wartości wierzytelności należy do kwoty kapitału doliczyć odsetki w dniu śmierci spadkodawcy już wymagalne ale nieuiszczone; przy papierach procentowych zaś wartość kuponów już płatnych, a niezrealizowanych oraz odsetki za czas od płatności ostatniego kuponu. O ile stopa odsetek nie jest oznaczona, oblicza się ich kwotę podług stopy odsetek prawnych (§ 246 K. C. niem.).

§ 12. Wartość papierów wartościowych ustala się na podstawie zaświadczenia jednej z giełd polskich, wskazującego jaka była przeciętna cena sprzedażna danego papieru wartościowego w dniu, według którego nastąpić ma ustalenie wartości (§ 9). O ileby w tym dniu dany papier wartościowy nie był przedmiotem obrotów, ma być w zaświadczeniu podane, kiedy odbyły się obroty po raz ostatni przed tym dniem oraz ile wynosiła wówczas przeciętna cena sprzedaży.

Przepis powyższy stosuje się odpowiednio do pieniędzy zagranicznych.

§ 13. O ile chodzi o papiery wartościowe, które wogóle lub od dłuższego czasu nie były przedmiotem obrotów w Rzeczypospolitej Polskiej, przyjmuje się jako wartość kapitału kwotę wyrażającą wartość nominalną, przyczem, jeżeli oznaczona jest w pieniądzech zagranicznych, będących przedmiotem obrotów w Rzeczypospolitej, następuje zamiana na marki polskie, na podstawie zaświadczenia określonego w § 12. Władza skarbową może jednak na podstawie przeprowadzonych dochodzeń przyjąć wartość takich papierów wartościowych w kwocie innej.

§ 14. Co do wierzytelności, które wynikają nie z papierów wartościowych, lecz z innych tytułów, przyjmuje się jako wartość kapitału kwotę nominalną.

Prawa wątpliwe.

§ 15. Władza skarbową może, w przypadku przewidzianym w § 24 niem. ust. o op. sp., uzależnić odroczenie rozstrzygnięcia od oddania jej na przechowanie dokumentów, które dotyczą prawa wątpliwego (obligów, weksli i t. p.). Zwrot dokumentów nastąpić może dopiero po ostatecznym ustaleniu przez władzę skarbową kwoty podatku, przypadającego od wartości owego prawa i uiszczeniu tej kwoty.

O ile w przypadku, przewidzianym w § 24 niem. ust. o op. sp., rozstrzygnięcie odroczone, jak również w przypadkach, określonych w § 25 tejże ustawy, winien podatnik w ciągu trzech miesięcy od dnia, w którym dowiedział się o ostatecznym wyjaśnieniu stanu rzeczy, dostarczyć odnośnych danych właściwemu urzędowi skarbowemu (§§ 30—36).

§ 16. O ile w myśl obowiązujących przepisów zgłoszono straty wojenne, poniesione przed śmiercią spadkodawcy, to sumy wyrażającej wysokość strat nie wlicza się narazie do podstawy wymiaru podatku spadkowego. Władza skarbową utrzymuje wypadek taki w ewidencji.

Ruchomości domowe.

§ 17. Ruchomości domowe, t. j. rzeczy, wymienione w części drugiej art. 2 ust. o op. sp., podlegają podatkowi, o ile u spadkodawcy nie były przeznaczone do użytku w gospodarstwie domowym, lecz stanowiły przedmiot przemysłu lub handlu albo wogóle należały do gospodarstwa zarobkowego. Kosztowności, dzieła sztuki, antyki, dywany i wogóle przedmioty zbytkowe w żadnym razie nie należą do przedmiotów uwolnionych od podatku w myśl art. 2 ust. o op. sp.

§ 18. O ile wartość ruchomości domowych co do pewnego nabywcy przewyższa 10.000 marek, to do podstawy wymiaru wlicza się całą wartość, nie zaś tylko nadwyżkę ponad 10.000 marek.

Jeżeli ruchomości domowe przechodzą na dwie lub więcej osób, wymienionych w części drugiej art. 2 ust. o op. sp., to należy co do każdej z tych osób ustalić oddzielnie, czy zachodzi uwolnienie od podatku. Jeżeli np. do spadku należą ruchomości domowe wartości 20.000 mk., a na podstawie testamentu otrzymuje dziecko spadkodawcy część ich wartości 9.000 mk. resztę zaś wartości 11.000 marek małżonek spadkodawcy, to do podstawy wymiaru podatku, który ma zapłacić dziecko, nie wlicza się wartości ruchomości domowych wcale, a celem wymierzenia podatku małżonkowi wlicza się do podstawy wymiaru wartość ruchomości domowych w kwocie 11.000 marek. Jeżeli do spadku należą ruchomości domowe wartości 50.000 marek i przechodzą niepodzielnie w równych częściach na pięcioro dzieci, to wszystkie te ruchomości wcale podatkowi nie podlegają.

§ 19. Uwolnienie ruchomości domowych od podatku spadkowego nie wyklucza równoczesnego zastawiania części pierwszej art. 2 ust. o op. sp., o ile czysta wartość reszty majątku, otrzymanego przez odnośnego nabywcę, nie przekracza 5.000 marek.

Długi i ciężary.

§ 20. Jeżeli do spadku należą zarówno przedmioty, podlegające opodatkowaniu jako też takie, których się nie wlicza do podstawy wymiaru (art. 2 oraz 13 — 15 ust. o op. sp.), to celem ustalenia czystej wartości — o ile podatnik lub władza skarbowa nie udowodnili, że długi i ciężary w całości lub w części obciążają tylko przedmioty pierwsze lub tylko drugie, potrąca się taka część długów i ciężarów, jaka odpowiada stosunkowi ogólnej wartości przedmiotów, należących do podstawy wymiaru, do ogólnej wartości wszystkich przedmiotów nabytych.

§ 21. Niezależnie od podatku, który w myśl §§ 26 i 31 (części pierwszej) niem. ust. o op. sp. uiszczyć ma osoba otrzymująca przedmiot, obciążony użytkowaniem, wymierza się podatek od nabycia użytkowania, o ile ono powstaje równocześnie z nabyciem własności przedmiotu obciążonego użytkowaniem. Ten ostatni podatek ustala się według zasad, podanych w §§ 17 — 20 niem. ust. o op. sp.; do uiszczenia podatku obowiązany jest w myśl § 31 niem. ust. o op. sp. użytkownik.

Wartość skapitalizowana przytłoków i świadczeń, które ograniczone są do pewnego oznaczonego czasu (§ 17, zdanie pierwsze i drugie niem. ust. o op. sp.) oblicza się według dołączonej tablicy (załącznik 1).

V. Wysokość podatku

(art. 2—9 ust. o op. sp. i § 28 niem. ust. o op. sp.).

§ 22. Stosownie do art. 3 ust. o op. sp. wymierza się podatek zawsze według dwu stóp taryfowych. Jedną z nich nazywać należy „stopę

zasadniczą", druga ma nazwę „stopy pomocniczej”. „Pomocniczą” jest ta, która w taryfie bezpośrednio poprzedza „zasadniczą”. Jeżeli np. w danym wypadku stopą zasadniczą jest 8-procentowa, przewidziana w taryfie pod poz. 1 h, to pomocniczą jest 7 procentowa, przewidziana pod poz. 1 g.

Celem wymierzenia podatku według tych dwu stóp należy przede wszystkim odnaleźć w taryfie stopień wartości¹⁾, odpowiadający podstawie wymiaru i w ten sposób ustalić stopę zasadniczą. Następnie rozdziela się podstawę wymiaru na dwie części: część pierwsza równa się najwyższej kwocie bezpośrednio poprzedzającego taryfowego stopnia wartości, druga obejmuje resztę sumy, będącej podstawą wymiaru. Do części pierwszej zastosuje się stopę pomocniczą, do części drugiej zasadniczą.

Przykłady:

1. Jeżeli syn otrzymał po ojcu spadek czystej wartości 700.000 mk., to stopa zasadnicza wynosi 8°/_o (poz. taryfy 1 h), pomocnicza 7°/_o (poz. 1 g). Część pierwsza podstawy wymiaru wynosi 500.000 mk. (pozycja taryfy 1 g) i od niej należy wymierzyć 7°/_o, t. j. 35.000 mk.; od części drugiej t. j. od 200.000 mk. wymierza się 8°/_o, t. j. 16.000 mk.; podatek wynosi zatem w danym wypadku 51.000 mk.
2. Jeżeli ktoś otrzymał w spadku po bracie majątek czystej wartości 8.000 mk., to stopa zasadnicza wynosi 4°/_o (pozycja taryfy 3 b) pomocnicza równa się zeru (poz. 3 a). Część pierwsza podstawy wymiaru wynosi 5.000 mk. (pozycja taryfy 3 a) i od niej podatek nie należy się wcale; od części drugiej t. j. od 3.000 mk. wymierza się 4°/_o. Podatek wynosi zatem w danym wypadku 120 mk.

§ 23. Jeżeli majątek spadkowy przechodzi na dwie lub więcej osób, to stopę zasadniczą ustala się co do każdego z nabywców osobno, według czystej wartości części majątku jemu przypadłej (§ 28 niem. ust. o op. sp.).

Jeżeli np. czysta wartość całego spadku wynosi 1.000.000 marek, a spadek przechodzi w równych częściach na pięcioro dzieci, to co do każdego z nich podstawa wymiaru wynosi 200.000 marek, a stopa zasadnicza 6°/_o (poz. 1 f.); każde ma zatem uiścić po 5°/_o od 100.000 (t. j. 5.000 marek) i po 6°/_o od 100.000 (t. j. 6.000 marek) razem 11.000 marek.

Jeżeli czysta wartość spadku, przechodzącego w równych częściach na pięciu spadkobierców, wynosiła 25.000 marek, to podatku wcale się nie wymierzy, gdyż każdy spadkobierca otrzyma po 5.000 marek, która to suma wolna jest od podatku (art. 2 ust. o op. sp.).

§ 24. Co do jednego i tego samego nabywcy stopa „zasadnicza” jest zawsze jednolita.

Należy zatem celem ustalenia stopy „zasadniczej” zsumować czyste wartości wszystkich przedmiotów, które podatnik nabył wskutek śmierci tego samego spadkodawcy, choćby tytuły nabycia były rozmaite.

Przykłady:

1. Jeżeli ktoś, wymieniony pod poz. 3 taryfy otrzymuje jako spadkobierca z mocy ustawy część majątku spadkowego czystej wartości 150.000 marek, nadto zaś jako legatarjusz (§ 2147—2191 K. C. niem.) inną część tegoż majątku czystej wartości 70.000 marek, wreszcie z tytułu zawartej przez spadkodawcę umowy o ubezpie-

¹⁾ „Stopnie wartości” wymienione są w taryfie pod ogólnym napisem: „czysta wartość otrzymanego majątku w markach polskich”.

czenie na wypadek śmierci 40.000 mk., to za podstawę wymiaru przyjmuje się kwotę 260.000 marek i ustala się stopę zasadniczą w wysokości 17‰ (przewidzianej w taryfie pod poz. 3g). Byłoby niewłaściwym przyjęcie kilku stóp zasadniczych, mianowicie dla 150.000 marek stopy 14‰ (poz. 3f), dla 70.000 marek stopy 11‰ (poz. 3e) i dla 40.000 stopy 8‰ (poz. 3d).

2. Jeżeli osoba wymieniona pod poz. 4 taryfy, licząca w dniu śmierci spadkodawcy lat 40, otrzymała jako spadkobierca z mocy ustawy część majątku czystej wartości 100.000 marek na własność, a nadto tytułem zapisu użytkowanie, którego wartość roczna wynosi 8.000 mk., to należy do 100.000 marek doliczyć skapitalizowaną wartość użytkowania w sumie 112.000 marek (iloczyn z pomnożenia 8.000 przez 14; § 18 niem. ust. o op. sp.) i według sumy 212.000 marek ustalić stopę zasadniczą w wysokości 20‰ (poz. taryfy 4g).

§ 25. Celem ustalenia stopy zasadniczej należy nadto stwierdzić, czy podatnik nie otrzymał od spadkodawcy za życia jakichś przedmiotów majątkowych tytułem darowizny. W danym razie należy stosownie do art. 7 ust. o op. sp. do sumy obliczonej według § 24 doliczyć czyste wartości przedmiotów darowanych według stanu w dniu zdziałania każdej darowizny i ustalić stopę zasadniczą według wynikłej stąd łącznej sumy.

Pod tym względem możliwe są następujące wypadki:

Wypadek pierwszy:

Spadkodawca zmarł po wejściu w życie ust. o op. sp. (nie wcześniej jak w dniu 5 października 1920 r.). Osoba, obowiązana do uiszczenia podatku spadkowego, otrzymała od spadkodawcy darowizny, a najwcześniejsza z nich zdziałana była po wejściu w życie ust. o op. sp.

Przykład:

Ojciec darował swemu jednemu synowi w dniu 1 września 1920 roku przedmiot czystej wartości 70.000 marek. Od tej darowizny wymierzono od 50.000 mk. 4‰ (poz. tar. 1 d) i od 20.000 marek 5‰ (poz. tar. 1 e) razem 3.000 marek.

Tenże ojciec darował synowi w dniu 1 listopada 1920 r. przedmiot czystej wartości 40.000 marek. Ze względu na łączną wartość obu darowizn, wynoszącą 110.000 marek, stopa pomocnicza wynosi 5‰ (poz. 1 e), a zasadnicza 6‰ (poz. 1 f), a podatek od obu darowizn wynosi 5.600 mk. (t. j. 5‰ od 100.000 i 6‰ od 10.000). Wobec tego — po potrąceniu kwoty 3.000 mk., wymierzonej od darowizny pierwszej — wymierzyć należy od darowizny drugiej 2.600 mk.

W dniu 1 lutego 1921 r. ojciec zmarł, a syn otrzymał w spadku po nim majątek czystej wartości 120.000 mk.

Przy wymiarze podatku spadkowego władza skarbową postąpi w sposób następujący: ze względu na łączną wartość obu darowizn oraz majątku spadkowego w kwocie 230.000 marek stopa pomocnicza wynosi 6‰ (poz. 1 f), zasadnicza 7‰ (poz. 1 g), podatek zaś obliczony według tych obu stóp 14.100 marek (6‰ od 200.000 i 7‰ od 30.000 marek). Ponieważ zaś poprzednio pobrano 5.600 marek, przeto władza skarbową wymierzy tytułem podatku spadkowego 8.500 marek.

Wypadek drugi:

Spadkodawca zmarł po wejściu w życie ust. o op. sp. (nie wcześniej jak w dniu 5 października 1920 r.). Osoba, obowiązana do uiszczenia po-

datku spadkowego otrzymała od spadkodawcy darowizny. Niektóre z nich były zdziałane po wejściu w życie ust. o op. sp., niektóre przedtem.

Przykład:

Ojciec darował swemu jednemu synowi w dniu 1 września 1910 r. przedmiot, którego czysta wartość wynosiła 50.000 marek.

Następnie darował mu: w dniu 1 marca 1919 r. 60.000 marek, a w dniu 1 kwietnia 1921 r. 100.000 marek. W dniu 1 czerwca 1921 r. ojciec zmarł, a syn otrzymał w spadku majątek czystej wartości 400.000 marek.

Władza skarbową, wymierzając podatek od darowizny, zdziałanej w dniu 1 marca 1921 r., stwierdzi, że ze względu na łączną wartość wszystkich trzech darowizn, wynoszącą 210.000 marek (50.000+60.000+100.000), stopa pomocnicza wynosi 6%, zasadnicza 7%. Z sumy 200.000 marek, do której przynależy stopa pomocnicza, przypada 110.000 mk. na pierwsze dwie darowizny, 90.000 mk. na ostatnią. Należy zatem wymierzyć: od 90.000 mk. 6%, a od 10.000 marek 7%—razem 6.100 marek. (Od kwoty 110.000 marek nie można pobrać podatku, gdyż byłoby to opodatkowaniem dwu pierwszych darowizn. Takie opodatkowanie nie byłoby zgodne z ustawą, gdyż wsteczna moc obowiązująca ust. o op. sp., przewidziana w art. 51, a sięgająca do 1 stycznia 1916 r., dotyczy tylko podatku spadkowego, nie dotyczy zaś podatku od darowizn).

Władza skarbową, wymierzając podatek spadkowy z powodu śmierci ojca zaszłej w dniu 1 czerwca 1921 r., dokona następujących obliczeń: ze względu na łączną wartość wszystkich trzech darowizn oraz majątku spadkowego, wynoszącą 610.000 marek, stopa pomocnicza wynosi 7%, zasadnicza 8%. Z sumy 500.000 marek, do której przynależy stopa pomocnicza, przypada 110.000 mk. na pierwsze dwie darowizny, a 390.000 na darowiznę trzecią i spadkobranie. Łącznie więc należy się tytułem podatku od trzeciej darowizny i od spadkobrania: 7% od 390.000 mk., t. j. 27.300 i 8% od 110.000, t. j. 8.800 razem 36.100 mk. Ponieważ zaś od trzeciej darowizny pobrano już 6.100 marek, przeto władza skarbową wymierzy tytułem podatku spadkowego 30.000 marek.

Wypadek trzeci:

Spadkodawca zmarł bądź po wejściu w życie ustawy o op. sp. (nie wcześniej jak w dniu 5 października 1920 r.), bądź przedtem, ale nie wcześniej, jak w dniu 1 stycznia 1916 r., przyczem w tym ostatnim razie do dnia 19 września 1920 r. włącznie nie zapadła decyzja władzy skarbowej o należności podatku spadkowego (art. 51 ust. o op. sp. oraz § 71), osoba obowiązana do uiszczenia podatku spadkowego otrzymała od spadkodawcy darowizny, a najpóźniejsza z nich zdziałana była przed wejściem w życie ust. o op. sp.

Przykład:

Ojciec darował swemu jednemu synowi w dniu 1 września 1919 r. przedmiot, którego czysta wartość wynosiła 400.000 marek.

Następnie darował mu w dniu 1 marca 1919 r. 200.000 marek, w dniu 1 listopada 1919 r. ojciec zmarł, a syn otrzymał w spadku majątek czystej wartości 300.000 marek. Do dnia 19 września 1920 r. włącznie nie zapadła decyzja władzy skarbowej o należności podatku spadkowego.

Władza skarbową stwierdzi co następuje: ze względu na łączną wartość obu darowizn oraz majątku spadkowego wynoszącą 900.000 marek, stopa pomocnicza wynosi 7% a zasadnicza 8%. Kwota 500.000 marek, do której przynależy stopa pomocnicza, mieści się cała w darowiznach, nie podlegających opodatkowaniu według nowej ustawy. Także z kwoty 400.000

marek, do której przynależy stopa zasadnicza, część w wysokości 100.000 mk. przypada na te darowizny. Wobec tego władza skarbową zastosuje do majątku spadkowego tylko stopę zasadniczą i wymierzy 8% od 300.000 marek, t. j. 24.000 marek.

VI. Obowiązek uiszczenia podatku.

(§§ 31 i 32 niem. ust. o op. sp.)

§ 26. Jeżeli majątek spadkowy przechodzi na dwie lub więcej osób, to należy z reguły (§§ 27—29) do każdej z nich wystosować oddzielnie nakaz płatniczy.

Jeżeli jeden nakaz płatniczy odnosi się do dwu lub więcej podatników (§§ 27—29), to należy mimo to podać w nim wszystkie istotne dane oddzielnie co do każdego z tych podatników.

§ 27. Jeden nakaz płatniczy obejmować ma podatki spadkowe, wymierzone dwu lub więcej podatnikom:

- 1) jeżeli oni ustanowili wspólnego pełnomocnika do zastępowania ich przed władzą skarbową w sprawie podatku spadkowego,
- 2) jeżeli mają wspólnego zastępcę ustawowego, w szczególności:
  - a) o ile kilku podatników małoletnich pozostaje pod władzą tej samej osoby jako ich ojca lub matki, a nie ma zastosowania § 1638 K. C. niem.,
  - b) jeżeli kilku podatników małoletnich lub bezwłasnowolnych pozostaje pod władzą tego samego opiekuna,
  - c) jeżeli dla kilku podatników ustanowiono tę samą osobę kuratorem (§§ 1909—1911 K. C. niem.),
- 3) jeżeli jest ustanowiony wykonawca testamentu. Gdy jest kilku wykonawców, można wystosować nakaz płatniczy do któregośkolwiek,
- 4) jeżeli jeden z podatników oświadczył wobec urzędu, powołanego do wymiaru podatku spadkowego, że chce zapłacić podatek za wszystkich.

§ 28. Nadto może władza wystosować jeden nakaz płatniczy do dwu lub więcej osób, jeżeli w myśl § 31 niem. ust. o op. sp. osoby te są solidarnie obowiązane do uiszczenia podatku (§ 29). Nakaz płatniczy dorecza się wówczas podatnikowi, który jest w nim najpierw wymieniony. Nie można jednak od jednego z podatników tytułem podatku, przypadającego na niego i na innych współnabywców żądać więcej, niż wynosi czysta wartość części spadku, która przypada na tego podatnika.

§ 29. Postępowanie, określone w § 28 dopuszczalne jest, gdy ten sam majątek przypadł dwu lub więcej osobom jako spadkobiercom (§ 1922—2063, 2087—2146 i 2274—2302 K. C. niem.).

Nadto można wezwać spadkobiercę do uiszczenia nie tylko tego podatku, który należy się od części spadku jemu przypadłej, lecz także do uiszczenia podatku od zapisów, od majątków, określonych: w § 1 części drugiej, w § 3, ustępie 3 niem. ust. o op. sp. oraz w § 1511 części drugiej K. C. niem. (§ 4, część druga, ustęp 1 niem. ust. o op. sp.), jak również od majątku, danego tytułem spłaty za nieprzyjęcie spadku lub zapisu (§ 2 ustęp 2 niem. ust. o op. sp.).

VII. Władze powołane do wymierzenia podatku spadkowego.

(art. 18 i 24 ust. o op. sp.).

§ 30. Wymierzenie podatku spadkowego należy do urzędu skarbowego podatków bezpośrednich i opłat skarbowych, jeżeli w dniu, wymienionym w § 9, cały majątek spadkowy znajdował się na obszarze b. dzielnicy pruskiej lub zagranicą, jak również gdy w dniu tym majątek spadkowy znajdował się częściowo w b. dzielnicy pruskiej, a częściowo zagranicą.

O ile jednak majątek zagraniczny został zrealizowany przez konsulat polski i ma być wydany spadkobiercom lub legatarzuszom za pośrednictwem Ministerstwa b. Dzielnicy Pruskiej, to wymierzenie podatku od majątku zagranicznego należy do izby skarbowej w Poznaniu.

Gdy majątek spadkowy znajduje się częściowo na obszarze b. dzielnicy pruskiej, częściowo w innej dzielnicy, to urząd skarbowy przeprowadza postępowanie przygotowawcze (§§ 37—49) co do części majątku spadkowego, znajdującej się w b. dzielnicy pruskiej; wymierzenie zaś podatku, o ile ma nastąpić w b. dzielnicy pruskiej, należy do izby skarbowej, w której okręgu ma siedzibę urząd skarbowy, przeprowadzający postępowanie przygotowawcze.

§ 31. Do wymierzenia podatku (§ 30 część pierwsza) lub do przeprowadzenia postępowania przygotowawczego (§ 30 część trzecia) właściwym jest ten urząd skarbowy podatków bezpośrednich i opłat skarbowych, w którego okręgu znajduje się majątek podlegający podatkowi spadkowemu, a o ileby się znajdował w okręgach kilku urzędów skarbowych, to ten urząd, w okręgu którego spadkodawca ostatnio zamieszkiwał (§§ 7—11 K. C. niem.). Jeżeli miał zamieszkanie w kilku powiatach administracyjnych (§ 7, część druga K. C. niem.) lub poza obszarem tych powiatów administracyjnych, w których znajduje się majątek, to właściwość ustali izba skarbową, w której okręgu mają swe siedziby interesowane urzędy skarbowe; jeżeliby znajdowały się w okręgach kilku izb, rozstrzygnie Minister b. Dzielnicy Pruskiej.

§ 32. Jeżeli spadkodawca miał zamieszkanie na obszarze b. dzielnicy pruskiej, a majątek, podlegający podatkowi spadkowemu, znajduje się częściowo w tej dzielnicy, częściowo zaś w innej, a nadto zagranicą, to urząd skarbowy mający siedzibę na obszarze b. dzielnicy pruskiej (§ 31) przeprowadza postępowanie przygotowawcze co do części majątku spadkowego znajdujących się w b. dzielnicy pruskiej oraz zagranicą.

Jeżeli zaś przy takim rozmieszczeniu majątku spadkodawca miał zamieszkanie poza b. dzielnicą pruską, to wspomniany urząd skarbowy przeprowadza w każdym razie postępowanie przygotowawcze co do części majątku, znajdujących się w b. dzielnicy pruskiej; co do zagranicznego odbywa się postępowanie przygotowawcze w tej dzielnicy, w której spadkodawca ostatnio zamieszkiwał; jeżeli zaś mieszkał zagranicą, to rozstrzygnie Minister b. Dzielnicy Pruskiej w porozumieniu z Ministrem Skarbu (art. 18 ust. o op. sp.).

§ 33. Gdy cały majątek znajduje się zagranicą, a nie ma zastosowania § 30, część druga, to postępowanie przygotowawcze przeprowadza ten urząd skarbowy, w którego okręgu spadkodawca zamieszkiwał.

O ile chodzi o znajdujący się zagranicą majątek po obywatelu Rzeczypospolitej Polskiej, który miał zamieszkanie zagranicą, urząd skarbowy zaraz po otrzymaniu wiadomości o takim spadku przedkłada akta za pośrednictwem izby skarbowej Ministerstwu b. Dzielnicy Pruskiej celem ustalenia właściwości.

§ 34. Postanowienia §§ 31—33, o ile według nich ustala się właściwość stosownie do miejsca zamieszkania spadkodawcy, stosują się odpowiednio w przypadkach przewidzianych w § 2 ustępie 1 niem. ust. o op. sp., w § 4, części drugiej, ustępie 2, oraz w zdaniu ostatniem paragrafu 4 tejsze ustawy jak również w razie zrzeczenia się praw do spadku (§§ 2346 i 2352 K. C. niem. i § 2 ustęp 2 niem. ust. o op. sp.) — a to w ten sposób, że zamiast miejsca zamieszkania spadkodawcy rozstrzyga miejsce działania odnośnego aktu prawnego.

§ 35. Izba skarbowa lub Ministerstwo b. Dzielnicy Pruskiej może w szczególności wypadku na wniosek podatnika lub z urzędu poruczyć wymierzenie podatku lub przeprowadzenie postępowania przygotowawczego innemu urzędowi skarbowemu podatków bezpośrednich i opłat skarbowych, niż określone w §§ 31—34.

§ 36. Każdy urząd skarbowy podatków bezpośrednich i opłat skarbowych obowiązany jest na żądanie właściwego urzędu skarbowego (§§ 31—35) przedsięwziąć dochodzenia, potrzebne do uzyskania danych celem wymiaru podatku.

VIII. Postępowanie przygotowawcze.

a) Współdziałanie urzędów stanu cywilnego.

(art. 24 ust. o op. sp. i § 40 niem. ust. o op. sp.).

§ 37. Urzędy stanu cywilnego mają zawiadamiać urzędy skarbowe podatków bezpośrednich i opłat skarbowych o stwierdzonych przez siebie wypadkach śmierci. Zawiadomienie następuje za pomocą osobnych list zmarłych, obejmujących okres jednomiesięczny. Listy te mają być wnoszone do urzędu skarbowego w pierwszych dziesięciu dniach po upływie danego miesiąca. Jeżeli w danym miesiącu nie było żadnego wypadku śmierci, to należy o tem donieść urzędowi skarbowemu w tymże terminie.

Do list zmarłych należy również zapisywać wypadki śmierci obywateli Rzeczypospolitej Polskiej zasłę zagranicą, a także wypadki śmierci tych cudzoziemców, którzy na obszarze Rzeczypospolitej mieli bądź miejsce zamieszkania, bądź majątek nieruchomy lub ruchomy, o ile wypadki te w sposób wiarogodny doszły do wiadomości urzędu stanu cywilnego.

Urzędy skarbowe mają czuwać nad punktualnym wpływem list zmarłych. W razie niedotrzymania terminu należy urząd stanu cywilnego upomnieć, wyznaczając mu krótki termin. Po bezskutecznym upływie nowego terminu należy podać zażalenie do przełożonej władzy nadzorczej.

Władze polityczne pierwszej instancji winny przesyłać urzędem skarbowym podatków bezpośrednich i opłat skarbowych w ciągu miesiąca po ogłoszeniu niniejszego rozporządzenia spis wszystkich urzędów stanu cywilnego, mających siedzibę w okręgu danego urzędu skarbowego. Również mają uwiadamiać o każdej zmianie co do liczby, siedziby i okręgu urzędów stanu cywilnego.

Do ułożenia list zmarłych służy dołączony wzór 2; należy przytem stosować się do wskazówek umieszczonych na tym wzorze. Urzednicy stanu cywilnego są obowiązani odpowiedzieć także na te pytania, zawarte w formularzu listy zmarłych, co do których rejestr zmarłych nie zawiera dostatecznych danych, o ile mogą to uczynić na podstawie własnej wiedzy, albo przez wypytanie zgłaszającego wypadek śmierci. Do wdrożenia dalszych dochodzeń nie są obowiązani.

b) Współdziałanie sądów i notariuszów.

(art. 8 i 24 ust. o op. sp. oraz §§ 40 i 41 niem. ust. o op. sp.).

§ 38. Sądy mają o każdym wypadku śmierci, co do którego przedsięwzięta czynność urzędową w myśl przepisów prawa spadkowego, zawiadomić urząd skarbowy podatków bezpośrednich i opłat skarbowych, w którego okręgu dany sąd ma siedzibę. Mogą to czynić bądź co do każdego wypadku z osobną bądź w formie wykazu, obejmującego wypadki, które doszły do wiadomości sądu w ciągu pewnego okresu; okres ten nie może być jednak dłuższy niż miesiąc.

Sąd ma w zawiadomieniu wymienić czynność urzędową, która spowodowała zawiadomienie, jak również wszelkie okoliczności faktyczne, które mają znaczenie dla wymiaru podatku spadkowego (§ 39), o ile są znane sądowi.

W każdej sprawie spadkowej należy wystosować zawiadomienie tylko raz jeden: przy pierwszej czynności urzędowej.

Niezależnie od zawiadomień jednorazowych wyżej określonych, mają sądy przysyłać urzędowi skarbowemu wierzytelne odpisy:

- 1) wyroków, zawierających uznanie za zmarłego; przytem nie należy wyczekiwać czasokresu, oznaczonego w § 976 procedury cywilnej,
- 2) świadectw dziedziczenia (§ 2353 K. C. niem.),
- 3) rozporządzeń na wypadek śmierci (§ 39),
- 4) oświadczeń, dotyczących nieprzyjęcia spadku (§ 1945 K. C. niem.).

§ 39. Sądy mają otwierane przez się rozporządzenia na wypadek śmierci zaraz po otwarciu przesłać w uwierzytelnionym odpisie urzędowi skarbowemu, w którego okręgu dany sąd ma siedzibę. Jeżeli jednak sąd odesłał takie rozporządzenie do sądu spadkowego, to ten ostatni obowiązany jest przesłać urzędowi skarbowemu wierzytelny odpis, a to zaraz po nadejściu takiego rozporządzenia.

W razie otwarcia testamentu wspólnego albo umowy spadkowej należy przesłać tylko odpis tej części, którą ogłoszono.

Sądy mają równocześnie podać do wiadomości urzędu skarbowego dane, mające znaczenie przy wymiarze podatku spadkowego, o których dowiedziały się przy sposobności otwarcia rozporządzenia, w szczególności:

- 1) dzień śmierci spadkodawcy, jego zawód i zamieszkanie w dniu śmierci,
- 2) urząd stanu cywilnego, w którym zarejestrowano śmierć spadkodawcy oraz pozycję rejestru zmarłych,
- 3) zmiany w osobach spadkobierców lub legatarjuszów, jakoteż wykonawców testamentu, w szczególności z powodu śmierci tych osób, zmiany nazwiska, zatrudnienia lub miejsca zamieszkania,
- 4) zamieszkanie osób wymienionych pod 3,
- 5) dane co do kwoty spadku; o ile opłatę sądową oblicza się według wartości spadku, to wystarcza podanie wartości, na podstawie której obliczono opłatę sądową.

O ile takie daty są zawarte w protokule otwarcia, to zawiadomienie może nastąpić przez przesłanie wyciągu z tego protokołu. O ile protokół zawiera dane, które mają znaczenie dla oceny ważności testamentu własnoręcznego, to należy również te dane przesłać w wyciągu. Nie trzeba uwiadamiać o okolicznościach, które doszły do wiadomości sądu dopiero po udzieleniu danych wyżej wymienionych.

§ 40. Sąd lub notariusz, spisując akt umowy, podlegający podatkowi spadkowemu (§ 1, część druga, ustęp 1 niem. ust. o op. sp. w związku z § 2301 K. C. niem.; poz. 2; § 3, ustęp 4; § 4, część druga, ustęp drugi, § 4

zдание ostatnie niem. ust. o op. sp.) winien zapytać strony umawiające się, czy już przedtem — bądź w kraju, bądź zagranicą — zawarły między sobą umowy podlegające podatkowi spadkowemu lub podatkowi od darowizn. Chodzi przytem również o umowy zawarte przed wejściem w życie ustawy z dnia 29 maja 1920 r. (Dz. U. № 49, poz. 299), które podlegałyby opodatkowaniu według tej ustawy, gdyby ona obowiązywała w dniu zawarcia umowy.

W razie odpowiedzi twierdzącej ma notariusz wezwać strony, aby wymieniły: miejscowości i daty zdziałania owych umów, ich przedmiot oraz władze skarbowe lub notariuszów, którzy obliczyli podatek („opłatę”, „należytość”) od tych poprzednich umów.

Notariusz zwróci uwagę stron, że udzielenie niezgodnych z prawdą odpowiedzi na powyższe pytania stanowi występek, przewidziany w art. 21 ust. o op. sp.

Odpowiedź stron należy podać w akcie, choćby była ujemna. Sądy i notariusze mają przysyłać urzędowi skarbowemu uwierzytelnione odpisy powyższych aktów.

c) Współdziałanie innych władz.

(art. 24 ust. o op. sp.).

§ 41. Jeżeli nabycie majątku skutkiem śmierci zależy od zatwierdzenia przez władzę, a władza uzależniła to zatwierdzenie od wykonania jakiegoś zarządzenia (§ 1, część druga, ustęp 2 niem. ust. o op. sp.), to ma po zatwierdzeniu zawiadomić urząd skarbowy o treści owego zarządzenia.

d) Zgłoszenie nabycia majątku, podlegającego podatkowi spadkowemu.

(§§ 36 i 38 niem. ust. o op. sp.).

§ 42. Spadkobiercy, legatarjusze, osoby, które wskutek śmierci spadkodawcy nabywają użytkowanie majątku spadkowego i wogóle każdy, komu przypadł majątek, podlegający podatkowi spadkowemu w myśl §§ 1—4 niem. ust. o op. sp. winni w ciągu trzech miesięcy od dnia, w którym się dowiedzieli, że im majątek taki przypadł, zawiadomić o tem urząd skarbowy podatków bezpośrednich i opłat skarbowych; termin wynosi sześć miesięcy, jeżeli osoba, obowiązana do zgłoszenia, przebywała w dniu wyżej określonym zagranicą.

Jeżeli obowiązany do zgłoszenia jest małoletni albo bezwłasnowolny, to obowiązku zgłoszenia winien dopełnić zastępca ustawowy.

Obowiązek zgłoszenia ciąży również na wykonawcy testamentu tudzież na kuratorze spadku.

Co do osób, wymienionych w części drugiej i trzeciej niniejszego paragrafu, termin określony w części pierwszej nie może się rozpocząć przed objęciem zarządu.

Zgłoszenie nie jest potrzebne, jeżeli nabycie majątku opiera się na rozporządzeniu na wypadek śmierci, otwartem przez sąd polski.

§ 43. Zgłoszenie (§ 42) ma nastąpić na piśmie lub protokularnie. Należy je wystosować do tego urzędu skarbowego, w którego okręgu znajduje się majątek spadkowy; jeżeliby znajdował się w okręgach kilku urzędów skarbowych, należy zawiadomić którykolwiek z nich.

Gdy cały majątek, podlegający opodatkowaniu znajduje się zagranicą (art. 14 i 15 ust. o op. sp.) należy zawiadomić ten urząd skarbowy w którego okręgu spadkodawca zamieszkiwał; o ile chodzi o znajdujący się zagranicą majątek obywatela Rzeczypospolitej Polskiej, który miał zamieszkanie zagranicą, zawiadomić należy którykolwiek urząd skarbowy.

§ 44. W zgłoszeniu (§§ 42 i 43) należy podać:

- 1) imię i nazwisko, zawód i miejsce zamieszkania (także ulicę i numer domu) spadkodawcy i nabywcy jako też dzień i miejsce śmierci spadkodawcy,
- 2) przynależność państwową spadkodawcy,
- 3) określenie nabytego majątku,
- 4) czy nabycie opiera się na dziedziczeniu z mocy ustawy, czy na rozporządzeniu na wypadek śmierci, czy na innej podstawie prawnej, na jakiej mianowicie,
- 5) czy i w jakim stosunku rodzinnym nabywca pozostawał do spadkodawcy,
- 6) przybliżoną wartość nabytego majątku,
- 7) wszystkie miejscowości (w kraju i za granicą), w których znajduje się nabyty majątek.

Zgłoszenie ma być zaopatrzone w datę, podanie miejsca zamieszkania (także ulicy i numeru domu) zgłaszającego i w jego podpis.

e) Zeznanie majątku spadkowego.

(§§ 37 — 39 niem. ust. o op. sp.)

§ 45. Każda z osób wymienionych w § 42 ma na wezwanie urzędu skarbowego podatków bezpośrednich i opłat skarbowych lub jednocześnie ze zgłoszeniem w myśl § 42 przedłożyć zeznanie majątku spadkowego, ułożone według załączonego wzoru 3 (załącznik 3). Ma przytem zastosować się do „instrukcji o sposobie zeznania majątku spadkowego” (załącznik 4).

Urząd skarbowy wyznaczy w swoim wezwaniu termin, do którego zeznanie należy przedłożyć. Ten termin ma wynosić przynajmniej miesiąc od doręczenia wezwania i nie może upłynąć przed końcem okresu, oznaczonego w § 1944 K. C. niem.

Jeżeli zeznanie ma być przedłożone nie z powodu śmierci spadkodawcy, lecz z powodu uznania za zmarłego, to urząd skarbowy ma w wezwaniu zaznaczyć, że ilekroć w „instrukcji” jest mowa o „dniu śmierci spadkodawcy”, należy odnośne dane podać według dnia wydania wyroku, który zawiera uznanie za zmarłego.

Zeznanie majątku spadkowego należy przedłożyć na wezwanie urzędu skarbowego także wówczas, gdy według § 36 części drugiej niem. ust. o op. sp. zgłoszenie nabycia nie jest wymagane.

§ 46. Spadkobierca, kurator spadku, oraz wykonawca testamentu, którego prawo zarządu jest nieograniczone, obowiązani są przedłożyć zeznanie, obejmujące cały spadek. Legatarjusz może przedłożyć zeznanie, dotyczące tylko jego zapisu. Użytkownik może ograniczyć się do zeznania, obejmującego przedmioty poddane użytkowaniu.

Jeżeli władza skarbowa zażądała zeznania od dwu lub więcej osób, wymienionych w § 42, mogą one przedłożyć jedno zeznanie wspólne, zaopatrzone w podpisy wszystkich zeznających.

f) Domniemanie prawne co do właściciela przedmiotów oddanych na skład.
(art. 10 ust. o op. sp.)

§ 47. Jeżeli podatnik jest zdania, że spadkodawca nie był właścicielem przedmiotów co do których w myśl art. 10 ust. o op. sp. zachodzi domniemanie prawne, że należały do spadkodawcy, to ma mimo to przedmioty te wypienić w dziale I. zeznania. Zarazem ma w dziale V. lub w osobnym wywodzie przytoczyć okoliczności faktyczne, z których zdaniem jego wynika, iż owe przedmioty nie należały do majątku spadkodawcy. Oko-

liczności te ma udowodnić dokumentami lub świadkami. Świadków przesłuchuje władza skarbowa.

Władza skarbowa orzeka według swego uznania, czy dowód został przeprowadzony.

g) Postanowienia karne.

(art. 21—23 ust. o op. sp.).

§ 48. Wniosek o ściganie występku, przewidzianego w art. 21 ust. o op. sp., skierować ma urząd skarbowy podatków bezpośrednich i opłat skarbowych do urzędu prokuratorskiego, w którego okręgu urząd skarbowy ma siedzibę.

Ponieważ w sprawach o występki, pociągające za sobą karę więzienia, rozprawa główna może nastąpić bez śledztwa wstępnego (§ 176 niem. ustawy o postępowaniu karnem), przeto urząd skarbowy ma przeprowadzić dochodzenia w sposób tak wyczerpujący, aby prokurator mógł złożyć sądowi akt oskarżenia już na podstawie danych i dowodów, dostarczonych mu przez urząd skarbowy.

§ 49. Niedopełnienie obowiązków, przewidzianych w § 42 niem. ust. o op. sp., oraz w §§ 15 i 42—46 niniejszego rozporządzenia, podlega w myśl art. 22 ust. o op. sp. grzywnie do wysokości 50.000 marek.

Grzywnę tę wymierza urząd skarbowy podatków bezpośrednich i opłat skarbowych.

W razie niedopełnienia obowiązku mimo nałożenia grzywny może być grzywna nałożona ponownie.

IX. Wymiar podatku.

(§ 45 niem. ust. o op. sp.).

§ 50. Urząd skarbowy podatków bezpośrednich i opłat skarbowych zawiadamia podatnika o wymiarze podatku spadkowego przez nakaz płatniczy. Jeżeli wymierzyła izba skarbowa, zaznacza to urząd skarbowy w nakazie płatniczym.

§ 51. Na żądanie podatnika ma urząd skarbowy wydać zaświadczenie, że podatek spadkowy został wymierzony (ewentualnie też, że go w zupełności zapłacono), oraz że pewne oznaczone przedmioty, pozostałe w spadku (np. pewną nieruchomość, pewną wierzytelność), wciągnięto do podstawy wymiaru.

Można też wydać podatnikowi na jego żądanie zupełny spis przedmiotów, wciągniętych do podstawy wymiaru.

Zaświadczenia powyższe podlegają opłacie stemplowej ustanowionej w poz. 77 pruskiej taryfy stemplowej.

X. Uiszczenie podatku i grzywien.

(art. 19 i 20 ust. o op. sp. oraz §§ 45 i 46, część ostatnia, niem. ust. o op. sp.).

§ 52. Podatek spadkowy (§ 50) jak również grzywnę (§ 49) należy uiszczyć w terminie, oznaczonym w nakazie płatniczym, względnie w orzeczeniu, którym nałożono grzywnę

Zażalenie przeciw nakazowi płatniczemu samo przez się nie odracza płatności podatku.

Przymusowe ściągnięcie grzywny nastąpić może dopiero po uprawomocnieniu się orzeczenia, którym grzywnę nałożono.

§ 53. Podanie o odroczenie płatności albo o zezwolenie na uiszczenie ratami należy wnieść do urzędu skarbowego podatków bezpośrednich i opłat skarbowych, od którego pochodzi nakaz płatniczy. Decyzję wydaje izba skarbową.

Zezwolenia na odroczenie płatności podatku lub jego części, albo na uiszczenie ratami należy zasadniczo udzielać tylko w razie dostatecznego zabezpieczenia podatku.

Od płatnika, któremu zezwolono na odroczenie płatności lub na spłatę ratami (art. 20 ust. o op. sp.), pobierane będą odsetki w wysokości $\frac{1}{2}$ proc. miesięcznie płatne z dołu (odsetki za odroczenie); przytem miesiąc rozpoczęty liczy się za cały. W razie niedotrzymania terminu pobrane będą od całej sumy nieuiszczonej w terminie odsetki za zwłokę, przewidziane w art. 19 ustawy o op. sp.

Przykład:

Podatek spadkowy wynosi 100.000 mk. podatek płatny 1 kwietnia 1921 r. Na wniosek podatnika zezwolono na spłatę w czterech ratach po 25.000 mk., płatnych w dniu 1 kwietnia każdego roku w ciągu lat 1921—1924.

Jeżeli podatnik powyższych terminów ściśle dotrzyma, to należy pobrać tytułem odsetek: w dniu 1 kwietnia 1922 r. 4.500 mk. ($\frac{1}{2}$ proc. miesięcznie za 12 miesięcy od 75.000 mk.), w dniu 1 kwietnia 1923 r. 3.000 mk. ($\frac{1}{2}$ proc. miesięcznie od 50.000 mk.), a w dniu 1 kwietnia 1924 r. 1.500 mk. ($\frac{1}{2}$ proc. miesięcznie od 25.000 mk.). Jeżeliby podatnik ratę płatną w dniu 1 kwietnia 1923 r. uiszczył już w dniu 1 listopada 1922 r., należałoby przytem uiszczeniu pobrać tytułem odsetek tylko 2.375 mk., t. j. od sumy odsetek, która byłaby płatna w razie uiszczenia odnośnej raty w dniu 1 kwietnia 1923 r.) a wynosiłaby, jak wyżej wskazano 3.000 mk.) potrącić kwotę 625 mk., wyrażającą $\frac{1}{2}$ proc. miesięcznie za 5 miesięcy od wpłaconej przed terminem raty w kwocie 25.000 mk.

Jeżeliby przeciwnie podatnik uchybił terminu i ratę płatną w dniu 1 kwietnia 1923 r. uiszczył dopiero w dniu 1 sierpnia 1923 r., należałoby przytem uiszczeniu pobrać prócz odsetek w wysokości $\frac{1}{2}$ proc., które były płatne w dniu 1 kwietnia 1923 r. (a wynoszą, jak wyżej wskazano, 3.000 mk.), jeszcze odsetki za zwłokę w wysokości 1 proc. miesięcznie za 4 miesiące od całej sumy 28.000 mk. nieopłaconej w terminie. Podatnik ma zatem uiszczyć $25.000 + 3.000 + 1.120 = 29.120$ mk.

XI. Zabezpieczenie podatku spadkowego.

§ 54. O ile w myśl §§ 21—23 i 26 niem. ust. o op. sp. ma być dane zabezpieczenie, urząd skarbowy oblicza kwotę, która ma być zabezpieczona i zwraca zobowiązanych do oświadczenia się, w jaki sposób chcą zabezpieczenia dostarczyć. Urząd skarbowy stwierdza, czy proponowane zabezpieczenie może być przyjęte i zawiadamia zobowiązanych o wyniku. Zażądane zabezpieczenie ma być złożone w przeciągu wyznaczonego terminu; w przeciwnym razie następuje ściąganie zabezpieczenia w drodze przymusowej.

XII. Wpływ podatku spadkowego na prawo rozporządzania majątkiem spadkowym.

(art. 24 ust. o op. sp. oraz § 32 niem. ust. o op. sp.).

§ 55. Czynności następujące:

- 1) Zatwierdzenie fundacji powołanej do życia rozporządzeniem na wypadek śmierci (§§ 80 i 83 K. C. niem.),

- 2) umorzenie długu przez dłużnika spadkodawcy,
- 3) wydanie przedmiotów spadkowych, przechowywanych przez osoby trzecie—w szczególności też wymienionych w § 47,
- 4) wypłata sum ubezpieczonych, płatnych w skutek śmierci spadkodawcy,

nastąpić mogą zasadniczo tylko za uprzednim zezwoleniem właściwego urzędu skarbowego podatków bezpośrednich i opłat skarbowych lub za okazaniem zaświadczenia, przewidzianego w § 51, o ile z takiego zaświadczenia wynika, iż przedmiot, o który chodzi, został wciągnięty do podstawy wymiaru, i że wymierzony podatek uiszczono w zupełności.

Urząd skarbowy udzieli pozwolenia na przedsięwzięcie czynności wyżej wymienionych jeżeli podatek spadkowy, należący się od osoby, która żąda wykonania danej czynności, został wymierzony i w całości zapłacony, a przedmiot, o który chodzi, wciągnięto do podstawy wymiaru. Jeżeli podatek wymierzony nie uiszczono lub jeżeli nie nastąpił jeszcze wymiar podatku, udzieli urząd skarbowy zezwolenia zasadniczo tylko w razie dostatecznego zabezpieczenia podatku; co do podatku jeszcze nie wymierzonego, zabezpieczenie polegać może w szczególności na zadatkowym uiszczeniu kwoty, która prawdopodobnie będzie wymierzona.

W przypadkach wymienionych wyżej pod 2—4, może być udzielone zezwolenie bez zabezpieczenia, jeżeli reszta majątku spadkowego, nie objęta czynnością, na którą zezwolono, niewątpliwie zapewnia ściągnięcie całego podatku.

XIII. Środki prawne.

(§ 46 niem. ust. o op. sp.).

§ 56. Przeciw nakazowi płatniczemu (§ 50) można wnieść zażalenie w ciągu dwu miesięcy od doręczenia.

Zażalenie można wnieść bądź do urzędu skarbowego podatków bezpośrednich i opłat skarbowych, od którego pochodzi nakaz płatniczy, bądź do przełożonej izby skarbowej. Wniesienie do urzędu skarbowego dopuszczalne jest także wówczas, gdy podatek wymierzyła izba skarbowa.

§ 57. Urząd skarbowy przedkłada zażalenie izbie skarbowej, uzupełniwszy akta danemi, które potrzebne są do rozstrzygnięcia. Gdy podatek wymierzył sam urząd skarbowy, to ma przedkładając akta przedstawić swój umotywowany wniosek.

Jeżeli podatek wymierzył sam urząd skarbowy, a z danych, które zebrął, wynika niewątpliwie, że zażalenie jest w całości uzasadnione, to nie przedkłada akt izbie, lecz wydaje sam orzeczenie.

§ 58. Izba skarbowa orzeka w drugiej i ostatniej instancji wskutek zażaleń przeciw wymiarom dokonany przez urząd skarbowy, o ile zażalenia te nie zostały załatwione w myśl § 57 części drugiej (§ 8 ust. Rzeszy niem. z dn. 26 lipca 1918 str. 959 Dz. Ust. Rz. niem.).

Zażalenie przeciw własnym wymiarom przedkłada izba skarbowa z umotywowanym wnioskiem Ministerstwu b. Dzielnicy Pruskiej. Załatwia je zaś sama, gdy jest niewątpliwie, że odwołanie jest w całości uzasadnione.

§ 59. Przeciw orzeczeniu, którym nałożono grzywnę (§ 49), można wnieść zażalenie w ciągu dwu miesięcy od doręczenia.

Zażalenie wnosi się do urzędu skarbowego podatków bezpośrednich i opłat skarbowych, który wydał zaskarżone orzeczenie. Rozstrzyga izba skarbowa.

XIV. Wznowienie postępowania.

(§§ 18, 21, 22, 23, 25 niem. ust. op. sp.).

§ 60. Jeżeli osoba, która przedłożyła zeznanie (§ 45) dowiedziała się następnie, że do majątku podlegającego podatkowi spadkowemu, należą przedmioty nieobjęte zeznaniem lub że wogóle ujawniły się okoliczności faktyczne, uzasadniające wymierzenie podatku w sumie wyższej, niż wynikająca z zeznania pierwotnego, to ma w ciągu trzech miesięcy po otrzymaniu wiadomości o tym stanie rzeczy, przedłożyć właściwemu urzędowi podatków bezpośrednich i opłat skarbowych zeznanie dodatkowe.

O ile to zeznanie dodatkowe weszło do urzędu skarbowego po wymierzeniu podatku na podstawie zeznania pierwotnego, ustala władza skarbowa podatek spadkowy ponownie, a od kwoty podatku w ten sposób obliczonej potrąca podatek wymierzony pierwotnie.

§ 61. Jeżeli podatnik dopiero po upływie terminu, w którym mógł wnieść zażalenie przeciw nakazowi płatniczemu (§ 56), dowiedział się o okolicznościach faktycznych, które, gdyby były znane w czasie wydania nakazu płatniczego, spowodowałyby wymierzenie podatku w kwocie niższej lub zaniechanie wymiaru, to może w ciągu dwu miesięcy od dnia, w którym ten stan rzeczy doszedł do jego wiadomości, żądać ponownej decyzji o należności lub wysokości podatku spadkowego. Żądanie o uwzględnione będzie tylko wówczas, jeżeli z zachodzących okoliczności wynika, że podatnik nawet przy dołożeniu odpowiedniej staranności o rzeczywistym stanie rzeczy wiedzieć nie mógł.

Przepisy powyższe stosują się np. w wypadku, gdy wyrokiem sądowym ustalono, że osoba, która rościła sobie prawo do spadku (a wobec tego przedłożyła zeznanie majątku spadkowego i na jego podstawie otrzymała nakaz płatniczy), prawa tego nie ma. Podanie o wznowienie postępowania należy wnieść do tego urzędu skarbowego, który wydał nakaz płatniczy.

§ 62. W postępowaniu wznowionem stosują się odpowiednio §§ 45—50

XV. Koszta.

(§§ 43 i 53 niem. ust. o op. sp.).

§ 63. W postępowaniu dotyczącem podatku spadkowego nie będą pobierane żadne opłaty skarbowe.

Podatnik ponosi koszta w wypadkach, przewidzianych w § 43, części drugiej niem. ust. o op. sp.

Opłaty pocztowe ponosi w ogólności Skarb Państwa. Strony mają uiścić opłatę pocztową co do wszelkich pism, które one wnoszą do władzy skarbowej nadto zaś co do przesyłek władzy skarbowej, mieszczącej decyzję wskutek środków prawnych (§§ 56 — 58) lub wskutek prośby o wznowienie (§ 61).

CZĘŚĆ DRUGA.

Podatek od darowizn.

XVI. Przedmiot.

(art. 11 ust. o op. sp.; §§ 55 i 56 niem. ust. o op. sp.)

§ 64. Podatek od darowizn będzie pobierany również od umów o wyprawę (§ 1620 K. C. niem.) i o uposażenie (§ 1624 K. C. niem.), o ile one są darowiznami w myśl przepisów niemieckiego Kodeksu Cywilnego.

Jeżeli co do darowizny nie sporządzono dokumentu sądowego ani notarialnego, to podatek należy się mimo to, o ile świadczenie, będące przedmiotem darowizny, faktycznie wykonano.

XVII. Analogiczne zastosowanie przepisów o podatku spadkowym.

§ 65. Do podatku od darowizn stosują się odpowiednio przepisy §§ 5, 7, 8, 9 (części pierwszej), 10—30, 35, 36, 40, 41, 45, 48—54, 56—63.

Ilekroć w przepisach tych użyto wyrazów „spadek”, „legat” (zapis) lub „nabycie majątku skutkiem śmierci”, należy je zastąpić wyrazem „darowizna”; wyraz „spadkodawca”; wyrazem „darujący”; wyraz „spadkobierca” wyrazem „obdarowany”; zamiast wyrażenia „śmierć spadkodawcy” podstawić należy: „zdziałanie aktu darowizny”, zamiast „rozporządzenia na wypadek śmierci” — „akt darowizny”, zamiast „majątku spadkowego” — majątek darowany”, zamiast „podatku spadkowego” — „podatek od darowizn”.

§§ 31—33 i 43 stosują się odpowiednio w ten sposób, że zamiast miejsca zamieszkania spadkodawcy rozstrzyga miejsce działania aktu darowizny.

XVIII. Współdział sądów i notariuszów.

(§ 40 niem. ust. o op. sp.).

§ 66. Sądy i notariusze mają przysyłać urzędowi skarbowemu podatków bezpośrednich i opłat skarbowych uwierzytelnione odpisy aktów darowizn między żyjącymi a to zaraz po udokumentowaniu, a na oryginałach zaznaczyć, kiedy i któremu urzędowi skarbowemu odpis przesłano. Jeżeli z treści dokumentu nie wynika wartość przedmiotu darowizny lub stosunek rodzinny między kontrahentami, to należy darującego o to wypytać i odpowiedź jego podać również urzędowi skarbowemu.

XIX. Zgłoszenie darowizny przez obdarowanego.

(§ 56 niem. ust. o op. sp. w związku z § 36 tejże ustawy).

§ 67. Jeżeli co do darowizny, nie sporządzono dokumentu sądowego ani notarialnego lub jeśli udokumentowanie takie nastąpiło zagranicą, to obdarowany winien zgłosić akt darowizny do właściwego urzędu skarbowego podatków bezpośrednich i opłat skarbowych w ciągu trzech miesięcy, a w razie zawarcia umowy zagranicą w ciągu miesiąca sześciu.

Właściwym jest urząd skarbowy, w którego okręgu znajduje się majątek darowany; jeśliby się znajdował w okręgach kilku urzędów skarbowych, należy zawiadomić którykolwiek z nich. Gdy cały majątek darowany znajduje się zagranicą, należy zawiadomić którykolwiek urząd skarbowy podatków pośrednich i opłat skarbowych.

§ 68. W zgłoszeniu darowizny (§ 67) należy podać:

- 1) datę i miejsce działania darowizny;
- 2) imię i nazwisko, zawód i miejsce zamieszkania (także ulicę i numer domu) darującego i obdarowanego;
- 3) ich przynależność państwową;
- 4) czy i w jakim stosunku rodzinnym obdarowany pozostaje do darującego;
- 5) przedmioty darowane, ich wartości oraz miejscowości, w których one się znajdują;
- 6) czy darowiznę stwierdzono dokumentem.

Zgłoszenie ma być zaopatrzone w datę, miejsce zamieszkania (także ulicę i numer domu) zgłaszającego i w jego podpis.

XX. Opodatkowanie rozporządzeń między żyjącymi, mających na celu utworzenie fundacji.

(art. 24 ust. o op. sp.)

§ 69. Nakaz płatniczy, dotyczący podatku od rozporządzenia między żyjącymi, mającego na celu utworzenie fundacji, doręczyć należy fundatorowi lub jego spadkobiercom (§ 81 K. C. niem.) względnie organizatorowi składki, z której fundacja powstała. Nakaz płatniczy, dotyczący podatku od darowizny na rzecz osoby prawnej doręcza się obdarowanej osobie prawnej.

W nakazie płatniczym należy zaznaczyć, że podatek płatny jest przed zatwierdzeniem aktu przez właściwą władzę (§ 80 K. C. niem. oraz art. 6 pruskiej ustawy wykonawczej do K. C. niem.).

Odpis nakazu płatniczego przedkłada władza skarbową Ministerstwu b. Dzielnicy Pruskiej, a o ile chodzi o fundację rodzinne właściwemu sądowi powiatowemu (art. 1 pruskiej ustawy wykonawczej do K. C. niem.). Zatwierdzenie fundacji lub darowizny przez właściwą władzę może nastąpić dopiero po uiszczeniu podatku lub na podstawie zezwolenia władzy skarbowej (§ 30 i nast.).

W razie odmowy zatwierdzenia podatek nie należy się. Właściwa władza zawiadamia o odmowie władzę skarbową, od której otrzymała nakaz płatniczy.

Postanowienie przejściowe.

§ 70. Ustawa w przedmiocie zmiany przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn ogłoszona została w dniu 20 września 1920 r. Piętnastym dniem po ogłoszeniu, przewidzianem w art. 51 tej ustawy, jest zatem 5 października 1920 r.

§ 71. Postanowienia ust. o op. sp. oraz niniejszego rozporządzenia; dotyczące podatku spadkowego, nie będą stosowane:

- a) jeżeli nie później jak w dniu 31 grudnia 1915 r. zaszedł wypadek śmierci, uzasadniający: dziedziczenie, otrzymanie zapisu lub nabycie prawa do części obowiązkowej (§ 1, początek części drugiej, niem. ust. o op. sp.) albo nabycie majątku, przewidziane w § 1, części drugiej, ustępie 1 lub w § 3, ustępie 3 niem. ust. o op. sp. albo zmianę w osobie posiadacza fideikomisu (§ 3, ustęp 1, niem. ust. o op. sp.) albo przejście prawa do poborów z fundacji rodzinnej (§ 3 ustęp 2 niem. ust. o op. sp.) albo nabycie majątku, przewidziane w § 1511 (części drugiej) K. C. niem. (objęte między innymi postanowieniem § 4, części drugiej, ustępu 1 niem. ust. o op. sp.);
- b) jeżeli wypadek śmierci, określony wyżej w ustępie a) zaszedł w czasie od dnia 1 stycznia 1916 r. do dnia 19 września 1920 r. i w okresie tym bądź wymierzono podatek spadkowy bądź zapadła decyzja władzy skarbowej pierwszej instancji, stwierdzająca, że podatek ten się nie należy;
- c) jeśli w czasie od dnia 31 grudnia 1915 r. włącznie zaszedł jeden z faktów następujących:
  - wykonanie zlecenia lub świadczenia, od którego spadkodawca uzależnił nabycie wskutek śmierci (§ 1, część druga, ustęp 2 niem. ust. o op. sp.);
  - wykonanie zarządzenia władzy, wymienione w § 1, części drugiej, ustępie 2 niem. ust. o op. sp.;
  - zawarcie umowy o spłatę za nieprzyjęcie spadku lub zapisu (§§ 1942 i 2176 K. C. niem.; § 2, ustęp 2, niem. ust. o op. sp.),

lub umowy o spłatę, przewidzianej w § 3, ustępie 4 niem. ust. o op. sp., o ile dotyczy prawa, nabytego skutkiem śmierci poprzedniego posiadacza; fakt, który powoduje ustanie kontynuowanej wspólności majątkowej małżeńskiej w przypadkach przewidzianych w § 1505 K. C. niem. (w § 4, części drugiej, ustępie 1 niem. ust. o op. sp.) oraz w §§ 1497 i 1493 K. C. niem. (w § 4 części trzeciej, zdaniu pierwszym, niem. ust. o op. sp.);

ziszczenie się warunku zawieszającego (§ 21 niem. ust. o op. sp.);

fakt, powodujący przejście majątku na substytutę w przypadku przewidzianym w § 27, części drugiej, niem. ust. o op. sp.;

- d) jeżeli zdarzenie prawne, wymienione w ustępie c), zaszło w czasie od dnia 1 stycznia 1916 r. do dnia 4 października 1920 r. włącznie, a spadkodawca zmarł przed 1 stycznia 1916 r.;
- e) jeżeli spadkodawca, którego śmierć poprzedziła zdarzenie, określone w ustępie d), zmarł w czasie od dnia 1 stycznia 1916 r. do dnia 19 września 1920 r. i w tymże czasie bądź wymierzono podatek spadkowy, uzasadniony owym zdarzeniem bądź zapadła decyzja władzy skarbowej, stwierdzająca, że podatek ten się nie należy;
- f) jeżeli w czasie do dnia 4 października 1920 r. włącznie zaszły zdarzenia następujące:
  - działanie aktów prawnych, przewidzianych: w § 2, ust. 1 lub w § 4, części drugiej, ustępie 2, lub w § 4 zdaniu ostatnim, niem. ust. o op. sp.;
  - zawarcie umowy o spłatę za zrzeczenie się prawa do spadku (§§ 2346 i 2352 K. C. niem. i § 2, ustęp 2, niem. ust. o op. sp.) lub umowy o spłatę, przewidzianej w § 3, ustępie 4, niem. ust. o op. sp., o ile nie jest wymieniona wyżej w ustępie c);
  - zmiana w osobie posiadacza fideikomisu za życia poprzedniego posiadacza (§ 3 ustęp 1 niem. ust. o op. sp.);
  - wygaśnięcie fundacji rodzinnej, przewidziane w § 3 ustępie 2.

Nowe normy o podatku spadkowym będą więc stosowane:

- 1) jeżeli śmierć spadkodawcy, określona w ustępie a), zaszła w czasie od dn. 1 stycznia 1916 r. do dnia 19 września 1921 r., a w okresie tym ani nie wymierzono podatku spadkowego ani nie zapadła decyzja o nienależności podatku spadkowego (p. wyżej ustęp b);
- 2) jeżeli zdarzenie prawne, wymienione w ustępie c) i zarazem śmierć spadkodawcy zaszły w czasie od dn. 1 stycznia 1916 r. do dn. 19 września 1920 r., a w okresie tym ani nie wymierzono podatku spadkowego, uzasadnionego owym zdarzeniem, ani nie zapadła decyzja o nienależności podatku;
- 3) jeżeli zdarzenie prawne, wymienione w ustępie c), zaszło w czasie od dnia 20 września 1920 r. do dnia 4 października 1920 r. włącznie, a śmierć spadkodawcy nastąpiła w okresie od dn. 1 stycznia 1916 r. do dn. 4 października 1920 r.;
- 4) bezwarunkowo: jeżeli śmierć spadkodawcy, określona w ustępie a), zaszła w czasie od dnia 20 września 1920 r. albo jeżeli zdarzenie, wymienione w ustępie c) lub f), nastąpiło w czasie od dnia 5 października 1920 r.

Przez „decyzję, stwierdzającą, że podatek się nie należy”, o której mowa w ustępach b), e) oraz 1) i 2), należy rozumieć doręczone podatnikowi zaświadczenie o nienależności podatku

jak również adnotację w liście zmarłych, dokonaną w myśl § 7 dotychczasowych przepisów wykonawczych do niem. ust. o op. sp.

§ 72. Postanowienia ust. o op. sp. oraz niniejszego rozporządzenia, dotyczące podatku od darowizn, będą stosowane tylko do aktów darowizny zdziałanych począwszy od dn. 5 października 1920 r.

§ 73. Art. 21—23 ust. o op. sp. oraz § 48 i 49 stosowane będą tylko w takim razie, jeżeli czyny karygodne, przewidziane w art. 21 i 22 ust. o op. sp., popełniano w czasie od dn. 5 października 1920 r.

§ 74. O ile w myśl art. 13 i 14 ust. o op. sp. wymiar podatku zależy od przynależności państwowej spadkodawcy lub nabywcy, należy w wypadkach w których spadkodawca zmarł przed wejściem w życie ustawy z dn. 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. № 7, poz. 44, Dz. Urz. Min. b. Dzieln. Pruskiej № 10, str. 221) stosować powołane artykuły w ten sposób, jak gdyby ustawa z dn. 20 stycznia 1920 r. o obywatelstwie Państwa Polskiego oraz rozporządzenie Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dn. 5 lutego 1921 r. (Dz. U. № 16, poz. 95) obowiązywały już w dniu śmierci spadkodawcy.

§ 75. Czynności, poruczone niniejszem rozporządzeniem urzędom skarbowym podatków bezpośrednich i opłat skarbowych, sprawować będą do czasu przejęcia tych czynności przez owe urzędy: w województwie poznańskim — Urząd opłat stemplowych i podatku spadkowego w Poznaniu a w województwie pomorskiem — Urząd opłat stemplowych i podatku spadkowego w Grudziądzu.

§ 76. Jeżeli majątek, podlegający podatkowi spadkowemu w myśl §§ 1—4 niem. ust. o op. sp., przypadł (§ 9) w czasie od dnia 5 października 1920 r. do dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia lub jeżeli w tymże czasie powstało prawo Państwa do podatku od darowizny (§ 55 niem. ust. o op. sp. oraz § 64 niniejszego rozporządzenia), to terminy przewidziane w §§ 42 i 67 liczą się nie wcześniej jak od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia.

§ 77. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia

Minister b. Dzielnicy Pruskiej:

Wybicki

Minister Skarbu:

w z. *B. Markowski*

Załącznik 1
(do § 21 rozp. wyk.).

T A B L I C A

wskazująca skapitalizowaną wartość pożytków lub świadczeń, których wartość roczna równa się 1 marce polskiej.

Ilość lat	Wartość skapitalizowana		Ilość lat	Wartość skapitalizowana	
	mk.	fen.		mk.	fen.
1	1	0.0	44	21	37.1
2	1	96.2	45	21	54.9
3	2	88.6	46	21	72.0
4	3	77.5	47	21	88.5
5	4	63.0	48	22	04.3
6	5	45.1	49	22	19.5
7	6	24.2	50	22	34.2
8	7	00.2	51	22	48.2
9	7	73.3	52	22	61.8
10	8	43.5	53	22	74.8
11	9	11.1	54	22	87.3
12	9	76.0	55	22	99.3
13	10	38.5	56	23	10.9
14	10	98.6	57	23	22.0
15	11	56.3	58	23	32.7
16	12	11.8	59	23	43.0
17	12	65.2	60	23	52.8
18	13	16.6	61	23	62.4
19	13	65.9	62	23	71.5
20	14	13.4	63	23	80.3
21	14	59.0	64	23	88.7
22	15	02.9	65	23	96.9
23	15	45.1	66	24	04.7
24	15	85.7	67	24	12.2
25	16	24.7	68	24	19.4
26	16	62.2	69	24	26.4
27	16	98.3	70	24	33.0
28	17	33.0	71	24	39.5
29	17	66.3	72	24	45.6
30	17	98.4	73	24	51.6
31	18	29.0	74	24	57.3
32	18	58.9	75	24	62.8
33	18	87.4	76	24	68.0
34	19	14.8	77	24	73.1
35	19	41.1	78	24	78.0
36	19	66.5	79	24	82.7
37	19	90.8	80	24	87.2
38	20	14.3	81	24	91.5
39	20	36.8	82	24	95.7
40	20	58.5	83	24	99.7
41	20	79.3	84	25	00.0
42	20	99.3	i		
43	21	18.6	wyżej		

Załącznik 2. (do § 37 rozp. wyk.) (strona pierwsza i czwarta)

L I S T A Z M A R Ł Y C H. Urzędu stanu cywilnego w .....
za czas od ..... do .....**Instrukcja o wypełnianiu i przesyłaniu list zmarłych.**

1. Listę zmarłych należy złożyć 1 dnia każdego miesiąca. Poszczególne wypadki śmierci mają być do niej zapisywane zaraz po ich stwierdzeniu. Na pytanie w rubryce 4, o ile ono dotyczy przynależności państwowej oraz na pytania w rubrykach 8 do 13, należy odpowiedzieć tylko wtedy, gdy urzędnik stanu cywilnego może to uczynić na podstawie własnej wiedzy lub przez wypytanie zgłaszającego wypadek śmierci. Szczegółowych dochodzeń w tym kierunku wdrażać nie potrzeba. Rubrykę 14 należy wypełnić, jeżeli odnośnie stosunki są znane urzędnikowi stanu cywilnego albo jeżeli zgłaszający daje w tym kierunku dobrowolnie wyjaśnienia.

2. Lista zmarłych ma obejmować wszystkie wypadki śmierci, które zaszły w odnośnym miesiącu w okręgu urzędu stanu cywilnego (a nadto wypadki, wymienione w ustępie 4 niniejszej instrukcji). Po upływie miesiąca należy listę zmarłych zaopatrzyć (wewnątrz, poniżej ostatniej pozycji) w datę i podpis, a następnie przesać ją do urzędu skarbowego podatków bezpośrednich i opłat skarbowych—najpóźniej w ciągu 10 dni po upływie danego miesiąca. Jeżeli w danym miesiącu nie było żadnego wypadku, należącego do listy zmarłych, to należy o tem donieść urzędowi skarbowemu w powyższym terminie.

O ile dla pewnych okręgów przepisano osobnemi zarządzeniami przesyłanie w innych terminach, to należy się do tych terminów ściśle stosować.

3. Wypełnienie poszczególnych rubryk:

- a) w rubryce 2 mają być podane numery rejestru zmarłych w nieprzerwanym porządku. Opuszczenie numeru (np. gdy chodzi o dziecko, które urodziło się nieżywe) należy wyjaśnić w rubryce 16. Jeżeli znaleziono zwłoki człowieka nieznanego, to należy wypadek taki zapisać do listy zmarłych, a w rubryce 3 umieścić odpowiednią uwagę;
- b) odpowiedź w rubryce 11 ma być zawsze poprzedzona literą a) lub b), według tego, czy dziecko jest ślubne czy nieslubne;
- c) jeżeli pogrzeb odbył się na koszt funduszu ubogich, albo jeżeli wartość spadku niewątpliwie nie przekracza kwoty 5.000 mk., to należy tę okoliczność zaznaczyć w rubryce 14 przez umieszczenie słów „ubogi” albo „spadek nie przekracza 5.000 mk.”; rubryk 8 do 13 nie potrzeba wtedy wypełniać. Te dane muszą być jednak oparte na znajomości stosunków ze strony urzędnika stanu cywilnego, wynikającej z jego własnej wiedzy;
- d) przy wypełnianiu poszczególnych rubryk należy unikać odnoszenia się do treści poprzednich rubryk przez słowa: „jak wyżej” — albo przez znaki pisarskie („).

4. Do list zmarłych należy wpisywać także zaszłe zagranicą wypadki śmierci obywateli Rzeczypospolitej Polskiej i tych obcokrajowców, którzy w kraju mieli miejsce zamieszkania albo miejsce zwykłego pobytu, albo którzy w kraju pozostawili majątek. Jeżeli takie wypadki nie doszły do wiadomości urzędu, stanu cywilnego, to należy w liście zmarłych umieścić następujące potwierdzenie zaopatrzone podpisem:

„Potwierdza się, że wypadków wymienionych w ustępie 4 instrukcji podpisanemu urzędnikowi, nie podano do wiadomości”.

Urzędnik Stanu Cywilnego

Załącznik 3.
(do § 45 rozp. wyk.)

(strona pierwsza i część drugiej):

Z E Z N A N I E

majątku spadkowego, pozostałego po.....

..... zmarłym(ej) dnia .....

19..... r. w .....

DZIAŁ I.

Majątek, znajdujący się w b. dzielnicy pruskiej oraz zagranicą.

1.	2.	3.	4.	5.
Numer kolejny	Przedmioty majątkowe należące do spadku	Wartość w dniu śmierci spadko- dawcy	Uwagi	Zapiski władzy skar- bowej
		Marek fen.		

(ciąg dalszy strony drugiej)

DZIAŁ II.

Majątek znajdujący się w Polsce poza obszarem b. dzielnicy pruskiej.

6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Dzielnica	Miejscowości	Powiaty	Władza skarbową powołana do opodat- kowania spadku	Sąd powo- łany do przepra- wienia postępowania spadkowego	Uwagi	Zapiski władzy skarbowej
	w których majątek się znajduje					
b. rosyjska						
b. austriacka						

(strona trzecia i część czwartej)

DZIAŁ III.

13.	14.	15.	16.	17.	18.
Numer kolejny	Szczegółowe określenie	S u m a	Dowody, załączone do zeznania	Uwagi	Zapiski władzy skarbowej
		Marek fen.			

DZIAŁ IV.

Udziały w spadku.

19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.
Numer kolejny	Wymienienie spadkobierców i legatarjuszy	W jakim stosunku rodzinnym osoba, wymieniona w kolumnie 20, pozostała do spadkodawcy?	Z jakiego tytułu ma udział w spadku i z czego udział ten się składa?	W tej kolumnie należy co do każdej osoby, wymienionej w kol. 20, podać, czy za życia spadkodawcy otrzymała od niego darowizny, a w danym razie wymienić co do każdej darowizny miejscowość i datę zdziałania jej oraz wartość darowanych przedmiotów w dniu zdziałania darowizny	Uwagi	Zapiski władzy skarbowej

(ciąg dalszy strony czwartej)

DZIAŁ V.

Inne dane.

Oświadczam(y), że wszystkie dane, wymagane według formularza zeznania i instrukcji [o sposobie zeznania majątku spadkowego (załączniki 3 i 4 do rozporządzenia Ministra b. Dzielnicy Pruskiej z dn. 2 grudnia 1921 r. Dz. U. R. P. № 99 poz. 714 oraz §§ 45 i 46 tegoż rozporządzenia), zeznałem(łam, liśmy) według najlepszej wiedzy zgodnie z prawdą i nie zatailem(łam, liśmy) żadnego przedmiotu, który był własnością zmarłego (zmarłej) w dniu jego (jej) śmierci.

..... dnia ..... 19..... r.

(podpis urzędownie poświadczony i adres składającego zeznanie).

Załącznik 4.
(do § 45 rozp. wyk.).

I N S T R U K C J A

o sposobie zeznania majątku spadkowego.

Uwagi ogólne.

1. O ile rozmiary urzędowego formularza zeznania nie wystarczają do umieszczenia w nim wszystkich danych, należy podać je na osobnych arkuszach. Można też całe zeznanie napisać nie na formularzu urzędowym, byleby było ułożone według tego formularza.

2. *Kto oświadcza świadomie nieprawdę celem udaremnienia opodatkowania spadku lub spowodowania wymiaru w kwocie niższej, niż się należy według ustawy, staje się winnym występku i ulega w drodze sądowej grzywnie aż do 10-krotnej wysokości kwoty, na której utratę Skarb Państwa narażono. W razie okoliczności szczególnie obciążających może być wymierzona prócz grzywny kara więzienia do sześciu miesięcy (art. 21 ustawy w przedmiocie zmiany przepisów o opodatkowaniu spadków i darowizn z dn. 29 maja 1920 r. Dz. U. R. P. № 49, poz. 299.*

3. Jeżeliby osoba, która przedłożyła zeznanie, dowiedziała się następnie, że do majątku, podlegającego podatkowi spadkowemu, należą przedmioty, nie objęte zeznaniem, lub, że wogóle ujawniły się okoliczności faktyczne, uzasadniające wymierzenie podatku w sumie wyższej niż wynikająca z zeznania pierwotnego, to ma w ciągu trzech miesięcy od dnia, w którym otrzymała wiadomość o tym stanie rzeczy, przedłożyć zeznanie dodatkowe.

Sposób wypełnienia poszczególnych działów formularza.

DZIAŁ I.

4. W dziale I należy wymienić wszystkie przedmioty, które znajdują się w b. dzielnicy pruskiej (co do majątku znajdującego się zagranicą patrz ustęp 26 niniejszej instrukcji).

5. W dziale I mają być wymienione (stosownie do art. 10 ust. o op. sp. i § 47 rozp. wykonawczego) również rzeczy, które w dniu śmierci spadkodawcy nie znajdowały się w jego posiadaniu, gdyż były oddane na skład osobie trzeciej—jeżeli spadkodawca miał prawo rozporządzania niemi, choćby solidarnie z nim miały prawo rozporządzania inne osoby.

Dotyczy to również przedmiotów, przechowanych w skrynkach depozytowych (safes) tudzież pieniędzy, ulokowanych w instytucjach bankowych (wkładów oszczędnościowych, wkładów na rachunek bieżący).

6. W kolumnie 2 wymienić należy poszczególne przedmioty w porządku następującym:

- a) grunta i budynki,
- b) prawa zabudowy (§ 1012 i nast. kodeksu cywilnego),
- c) kopalnie,
- d) papiery wartościowe (rodzaj i wartość nominalna oraz kupony już płacone, a niezrealizowane tudzież odsetki za czas od płatności ostatniego kuponu do dnia śmierci spadkodawcy),
- e) wierzytelności zapisane do ksiąg gruntowych,
- f) wszelkie inne wierzytelności (z obligów, weksli; wkłady oszczędnościowe, udziały w stowarzyszeniach spółdzielczych lub w spółkach zaległe czynsze dzierżawne i t. p.),

- g) sumy ubezpieczone, które stały się płatne wskutek śmierci spadkodawcy (z podaniem instytucji ubezpieczeniowej i numeru polisy),
- h) pretensje z tytułu strat wojennych (§ 20 rozporządzenia wykonawczego),
- i) prawa, mające wartość majątkową, niewymienione pod e) — h) np. prawa autorskie, patenty na wynalazki,
- j) gotówkę,
- k) przedmioty wszelkiego rodzaju wyżej niewymienione np. inwentarz żywy i martwy, o ile nie należy do „przynależności” § 97 i 98 kodeksu cywilnego) i wartość jego nie mieści się w sumach, podanych już w kolumnie 3 co do nieruchomości pod a), b) lub c); maszyny, narzędzia, powozy, konie, krowy, sprzęty domowe, odzież, dzieła sztuki, kosztowności i t. p.

7. Co do przedmiotów, wymienionych wyżej pod a), b), c), podać należy w kolumnie 2: miejscowość, powiat, numer, którym nieruchomość jest oznaczona w księdze gruntowej, obszar, rodzaj budynków.

8. Co do wierzytelności (ustęp 6 lit. e), f) wymienić należy w kolumnie 2: imiona i nazwiska lub firmy oraz adresy dłużników (także instytucji bankowych, w których ulokowane są pieniądze); przy wierzytelnościach, zapisanych do ksiąg gruntowych należy podać nadto: przedmiot obciążony (nieruchomość lub wierzytelność), numer, którym nieruchomość jest oznaczona w księdze gruntowej oraz miejscowość, w której ona się znajduje.

9. Co do wierzytelności oprocentowanych podać należy w kolumnie 2 stopę procentową, oraz czasokres, za który odsetki w dniu śmierci spadkodawcy były już wymagalne, lecz jeszcze nie zostały uiszczone.

10. Co do buaynków i tych przedmiotów ruchomych, które są ubezpieczone od ognia, wymienić należy w kol. 4 instytucję, w której je ubezpieczono.

11. W kolumnie 2 należy wymienić szczegółowo również takie prawa, należące do majątku spadkowego, które zdaniem przedkładającego zeznanie są wątpliwe (co do których niewiadomo, czy lub w jakiej mierze one istnieją lub czy i w jakiej mierze są wykonalne).

Zeznający może jednak podać w kolumnie 4, że i z jakiego powodu zachodzi wątpliwość i przedstawić wniosek o odroczenie decyzji co do opodatkowania tych praw (§ 24 niemieckiej ustawy o opodatkowaniu spadków).

12. W kolumnie 3 winien przedkładający zeznanie podać według swej najlepszej wiedzy co do każdego przedmiotu, wymienionego w kol. 2 lub co do każdej grupy przedmiotów jednorodnych, wartość sprzedaną, t. j. odpowiadającą cenom sprzedaży przedmiotów tego samego rodzaju w czasie śmierci spadkodawcy.

13. Wartość papierów wartościowych oraz pieniądze zagranicznych ma być podana z reguły na podstawie zaświadczenia jednej z giełd polskich, wskazującego, jaka była przeciętna cena sprzedaży danego papieru wartościowego lub pieniądza w dniu śmierci spadkodawcy. O ileby w tym dniu dany papier wartościowy lub pieniądz nie był przedmiotem obrotów, ma być w zaświadczeniu podane, kiedy odbyły się obroty po raz ostatni przed tym dniem oraz ile wynosiła wówczas przeciętna cena sprzedaży.

Zaświadczenie należy załączyć do zeznania.

O ile chodzi o papiery wartościowe, które wogóle lub od dłuższego czasu nie były przedmiotem obrotów w Polsce, przyjmuje się jako wartość kapitału z reguły kwotę, wyrażającą wartość nominalną, przyczem, jeżeli oznaczona jest w pieniądzach zagranicznych, które są przedmiotem obrotów w Polsce, następuje zamiana na marki polskie na podstawie zaświadczenia wyżej określonego.

14. Co do wierzytelności które wynikają nie z papierów wartościowych lecz z innych tytułów przyjmuje się jako wartość kapitału kwotę nominalną.

15. Jeżeli prawo wymienione w kol. 2 jest wątpliwem (ustęp 11 niniejszej instrukcji), to należy w kol. 3 podać jego wartość przypuszczalną.

DZIAŁ II.

16. W razie wypełnienia działu II winien podatnik załączyć (lub w swoim czasie dodatkowo przedłożyć) odpis zeznania, obejmującego część majątku spadkowego, znajdującego się w innej dzielnicy (lub zeznań, dotyczących obu innych dzielnic). Odpis ma być uwierzytelniony przez władzę w innej dzielnicy, której przedłożono zeznanie.

W tym samym celu winien podatnik do zeznania, w którym wypełniony jest dział II, załączyć odpis tego zeznania (dwa odpisy, jeżeli reszta majątku spadkowego znajduje się w dwu innych dzielnicach). Urząd skarbowy zwraca ten odpis, zaopatrzwszy go w zaświadczenie zgodności z oryginałem, poczem podatnik ma go przedłożyć właściwej władzy w innej dzielnicy.

DZIAŁ III.

17. Przy wypełnianiu kol. 14 należy zastosować analogicznie wskazówki, podane w ustępach 8 i 9 niniejszej instrukcji.

18. Dokumenty, na które powołuje się podatnik celem udowodnienia długów i ciężarów, należy nie tylko wymienić w kol. 16 lecz załączyć do zeznania w pierwopisach lub wierzytelnych odpisach.

19. Jeżeli majątek, podlegający podatkowi spadkowemu, znajduje się nie tylko w b. dzielnicy pruskiej i wobec tego ma być przedłożone zeznanie także władzy skarbowej, mającej siedzibę w innej dzielnicy, to należy w dziale III podać te tylko długi i ciężary, które pozostają w związku z przedmiotami, wymienionymi w dziale I.

Niewątpliwie więc należą do działu III długi hipoteczne, które obciążają nieruchomości, wymienione w dziale I lub, które wynikły z prowadzenia przedsiębiorstw zarobkowych, znajdujących się w b. dzielnicy pruskiej.

O ileby było wątpliwe, z którą dzielnicą pewien dług lub ciężar w związku pozostaje, należy go podać w któremkolwiek z zeznań, które w danej sprawie mają być przedłożone władzom skarbowym dzielnicowym.

DZIAŁ IV.

20. W kol. 20 należy wymienić również:

a) osoby, które wskutek śmierci spadkodawcy (na podstawie rozporządzenia na wypadek śmierci lub z mocy ustawy) nabyły użytkowanie majątku spadkowego lub jego części albo prawo do świadczeń powtarzających się (do renty i t. p.);

b) osoby, które wskutek śmierci spadkodawcy nabyły prawo do żądania wypłaty sumy ubezpieczonej.

21. O ile osoba, wymieniona wyżej w ustępie 20 pod a), nabyła użytkowanie lub prawo do świadczeń powtarzających się na czas swego życia, należy w kol. 20 podać jej wiek w chwili śmierci spadkodawcy.

22. Przy każdym nazwisku wymienionem w kol. 20 należy w tejże kolumnie podać dokładny adres.

23. Dane co do wieku użytkowników oraz osób uprawnionych do świadczeń powtarzających się, uwidocznione w kol. 20, jak również dane co do stosunku rodzinnego do spadkodawcy (kol. 21) należy udowodnić zaświadczeniami z ksiąg stanu cywilnego. Te zaświadczenia mają być wymienione w kol. 24 i załączone do zeznania.

24. Celem wypełnienia kol. 22 posługiwać się należy wyrażeniami następującymi: „Dziedziczenie całego majątku”, „dziedziczenie $\frac{1}{4}$ części całego majątku”, „zapis nieruchomości, wymienionej w dziale I pod № . . .”, „zapis 100.000 mk.”, „zapis dożywotnego użytkowania całego majątku”, „zapis dożywotnego użytkowania połowy nieruchomości, wymienionej w dziale I pod № . . . .”, „zapis renty w rocznej kwocie 10.000 do osiągnięcia pełnoletności”, „suma ubezpieczona 100.000 marek, wymieniona w dziale I pod № . . . .”, i t. p.

W kol. 22 należy podać nadto, czy udział w spadku opiera się na ustawie czy na rozporządzeniu na wypadek śmierci. W tym ostatnim razie należy rozporządzenie szczegółowo określić i zarazem podać w kol. 24, kto przechowuje pierwopis. Jeżeli udział w spadku opiera się na tem, że inna osoba, przedewszystkiem powołana, zrzekła się swego udziału, to należy to zaznaczyć w kol. 22.

25. W kolumnie 23 podać należy darowizny, zdziałane przez spadkodawcę za życia na rzecz osób wymienionych w kolumnie 20, bez względu na to, czy zdziałane były w b. dzielnicy pruskiej, czy w innej dzielnicy czy zagranicą.

Sposób zeznania majątku znajdującego się zagranicą.

26. Majątek znajdujący się zagranicą, o ile podlega podatkowi spadkowemu (art. 14 ust. o op. sp) podać należy w dziale I kolumna 2 i 3) szczegółowo: a) jeżeli przedmioty majątkowe podlegające podatkowi spadkowemu, znajdują się tylko w b. dzielnicy pruskiej oraz zagranicą, a nie znajdują się w b. dzielnicach rosyjskiej lub austriackiej, b) jeżeli cały majątek, podlegający podatkowi spadkowemu, znajduje się zagranicą, a spadkodawca zamieszkiwał na obszarze b. dzielnicy pruskiej.

W innych razach postanowi władza skarbową w każdym szczegółowym wypadku, w której dzielnicy ma być zeznany majątek zagraniczny. O spowodowanie takiej decyzji może podatnik zwrócić się do którejkolwiek z władz skarbowych polskich, do których zakresu działania należą sprawy opodatkowania spadków. O ile tą decyzją poruczono wymierzenie podatku spadkowego od majątku zagranicznego władzy skarbowej, mającej siedzibę w b. dzielnicy pruskiej, należy ten majątek wymienić szczegółowo w kolumnie 2, w przeciwnym zaś razie wskazać w kolumnie 4 władzę skarbową w innej dzielnicy, której przedłożono zeznanie majątku zagranicznego.